

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

جو ماهور

رقم جدید جو دیم مناسب کشت در مناطق گرمسیر و نیمه گرمسیر کشور

سطح زیر کشت جو دیم در حدود ۹۲۰ الی ۱۲۰۰ هزار هکتار در طی سالهای ۱۳۶۶ الی ۱۳۸۲ در نوسان بوده است که بعد از گندم بیشترین سطح زیر کشت را در ایران بخود اختصاص داده و از دیرباز در سبد تغذیه دام جایگاه ویژه داشته و بصور مختلف (دانه، علوفه سبز و اخیراً سیلو) مورد استفاده قرار گرفته است. توجه به زراعت جو از آن نظر حائز اهمیت می باشد که در ایران اراضی وسیعی وجود دارد که بدلیل شوری، عمق کم خاک و شور بودن آب زراعی و غیره برای تولید جو مناسب تر از سایر محصولات از جمله گندم می باشند. جو در تغذیه دام و در نهایت تامین پروتئین مورد نیاز جامعه نقش اساسی دارد و با گسترش واحدهای دامپروری (پروراری و شیری) نیاز روز افزون به این محصول بیش از پیش احساس می گردد. همچنین اقتصاد روستایی که تلفیقی از دامداری و زراعت است و دامدار برای تامین علوفه دام خود بویژه در زمستان نیاز به غله دارد که این محصول مناسب ترین گزینه می باشد. در ضمن، همواره به یاد داشته باشیم که خود کفایی در تولید شیر و گوشت نمی تواند با وابستگی به علوفه وارداتی همراه باشد.

لاین Wi2291/Wi2269//Er/Apm ICB86-0629-OAB-2APH-OAP در سال زراعی ۷۳-۱۳۷۲ در

ایستگاه تحقیقاتی گچساران و کوهدشت مورد ارزیابی اولیه قرار گرفته و به علت دارا بودن خصوصیات زراعی مطلوب انتخاب و وارد آزمایشات پیشرفته گردید. نتایج حاصل از بررسی دراز مدت بر روی رقم ماهور نشان داد که این رقم در مقایسه با شاهد (ایده، تنها رقم معرفی شده برای این مناطق) ۱۲ درصد اضافه محصول تولید

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

می‌نماید. متوسط عملکرد دانه رقم ماهور و ایزه در طی سالهای مورد ارزیابی به ترتیب ۳۵۵۶ و ۳۱۸۶ کیلوگرم در هکتار بوده است. رقم جدید از نظر مدت زمان ظهور سنبله و رسیدن دانه به ترتیب ۸ و ۵ روز زودتر از شاهد است. نتایج حاصل از تجزیه پایداری عملکرد دانه با استفاده از متد رتبه‌بندی و محاسبه پایداری عملکرد دانه به طریق ضریب تغییرات، نشان دهنده پایداری عملکرد دانه رقم ماهور نسبت به شاهد براساس هر دو متد می‌باشد. ارزیابی ژنوتیپ‌ها نسبت به بیماری‌های شایع نظیر اسکالد، لکه قهوه‌ای نواری جو، زنگ زرد، سفیدک سطحی و کوتولگی زرد جو در ایستگاه‌های تحقیقاتی گچساران، مغان و گرگان نشان داد که لاین جدید (ماهور) در اکثر مناطق نسبت به بیماریها مقاوم و تنها در گرگان نسبت به بیماریهای اسکالد و سفیدک حقیقی عکس‌العمل نیمه مقاوم تا نیمه حساس داشته است. میانگین پروتئین دانه رقم جدید در سه منطقه گنبد، آق قلا و علی آباد معادل ۱۱/۶ درصد بود که ۰/۲ درصد نسبت به رقم ایزه بیشتر می‌باشد. خوشبختانه، از این رقم سال زراعی ۸۶-۱۳۸۵ مقدار ۱۰۰۰۰ کیلوگرم بذر پرورش ۳، مادری و گواهی شده جهت کاشت در شرایط زارعین توزیع شده و هسته‌های اولیه بذور پرورشی آن نیز در ایستگاه تحقیقات دیم گچساران در حال تولید و تکثیر می‌باشد.

توجیه اقتصادی

رقم ماهور در مقایسه با شاهد ایزه ۳۷۰ کیلوگرم در هکتار اضافه عملکرد دارد و برای ۳۰۰ هزار هکتار از اراضی مناطق گرمسیر و نیمه‌گرمسیر دیم کشور در استان‌های لرستان، کهگیلویه و بویراحمد، خوزستان و مناطقی از فارس، گلستان، مغان، کرمانشاه و بوشهر قابل توصیه می‌باشد. با فرض تحقق فقط ۶۰ درصد از برتری توان تولیدی رقم جدید نسبت به شاهد در شرایط زارع و کشت آن در یک سوم از اراضی مذکور، در حدود ۲۲/۲ هزارتن (۲۲/۲۰۰/۰۰۰ = ۶۰٪ × ۳۷۰ × ۱۰۰۰۰۰) محصول اضافی در مقایسه با شاهد تولید خواهد شد که با احتساب ۳۰۰۰ ریال قیمت هر کیلوگرم جو، سالانه مبلغی معادل ۶۶۶۰۰ میلیون ریال درآمد اضافی عاید کشاورزان خواهد شد.

موسسه تحقیقات کشاورزی ویم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

جو ماهور